

PERCEPȚIA TINERILOR PRACTICIENI DIN DOMENIUL CONTABIL ASUPRA PRACTICII PROFESIEI CONTABILE ÎN CONTEXTUL GLOBALIZĂRII ȘI AL DIGITALIZĂRII LA NIVEL INTERNAȚIONAL

THE PERCEPTION OF YOUNG ACCOUNTING PRACTITIONERS ON THE PRACTICES OF THE ACCOUNTING PROFESSION IN THE CONTEXT OF GLOBALIZATION AND DIGITALIZATION AT INTERNATIONAL LEVEL

Maria GHERMAN (BURSUC)

email: bursuc.maria@usm.ro

Veronica GROSU

email: veronica.grosu@usm.ro

Universitatea Ștefan cel Mare, Suceava, România

***Abstract.** In the current context of the overspecialization of the accounting profession through adherence to international standards and the specialization of professional bodies, both in the internal and external market segment, the professional accountant is under pressure to optimize the accounting activity both from the extremely strong competitive environment. Romania being a top one with over 10,000 professionals registered in the registers of professional bodies as well as due to the more and more extensive and complex requirements of the beneficiaries of accounting services.*

In this context, we believe that our approach is timely and meets a well-established goal, namely to determine effective ways to optimize the work of professional accountants by using new techniques offered by technological progress, namely by using ICT technologies and adherence to digitization.

In order to meet the stated purpose of the article, we aim to achieve several specific objectives, namely, assessing the development dimension of the profession in the context of digitization, the feasibility of digitization for the Romanian professional accountant and his need for training in the new challenges of ICT and digitization.

In order to achieve these objectives, we will use analytical methods and prospective analysis methods, including by using a questionnaire applied to professional accountants and future professional accounting students in Romania in the segment of adherence to new information technologies and adherence to digitization.

The results of the study consist both in assessing the level of adherence to digitization and in highlighting effective possibilities for optimizing the activity of professional accountants in Romania through digitization and ICT

Keywords: digitalizare, sistem de educație, profesia contabilă, softuri contabile, tehnologii, chestionar

JEL classification: M41

Introducere

Pornind de la faptul că, în ultimul timp societatea și implicit domeniile de activitate au suportat o dezvoltare accentuată, când ne uităm la instituțiile de învățământ, acestea încă se confruntă cu o serie de probleme care necesită schimbări majore în ceea ce privește calitatea actului educational cu precădere în profilul contabilitate și modul de redare a performanțelor atât la nivel național cât și internațional. În vederea înregistrării unui progres, instituțiile de învățământ trebuie să identifice posibilitățile de perfecționare și să se perfecționeze contunuu astfel încât să poată face față tendințelor actuale.

În contextual dezvoltării durabile, instituțiile de învățământ trebuie să facă față schimbărilor cu privire la tehnologie ce facilitează accesul rapid la informație și să identifice instrumente și metode de îmbunătățire a activității didactice.

Malcom consideră că „*educația este pașaportul nostru pentru viitor, căci ziua de mâine aparține celor care se pregătesc pentru ea de astăzi*”.

Albert Einstein consideră că “*școala este cea care servește vieții și dezvoltă calități și capacități care oferă valoare pentru bunăstarea societății*”.

Noi considerăm că, *atunci când vrei altceva, nu trebuie să ceri ce vrei, trebuie să te implici să faci cum vrei.*

Motivația alegerii acestei teme o reprezintă nevoia de actualizare / adaptare / perfecționare a sistemului de educație – profilul contabilitate din învățământul preuniversitar la cerințele actuale ale societății, respectiv angajatorilor.

Scopul lucrării este de a demonstra necesitatea digitalizării procesului de predare – învățare – evaluare a disciplinelor de contabilitate, astfel încât cunoștințele, abilitățile și atitudinile dobândite în școală să fie corelate cu cerințele angajatorilor, rezultând facilitarea inserției absolvenților pe piața muncii.

Obiectivul general al acestui studiu este de a identifica nevoia de formare și implementare a digitalizării în sistemului de educație – profilul contabilitate, la nivelul instituțiilor de învățământ preuniversitar la nivel internațional.

Abordări teoretice privind digitalizarea

Principalul factor care contribuie la eficientizarea activității contabile este, digitalizarea. Digitalizarea este reprezentată de noile tehnologii, servicii cloud, sisteme inteligente, robotizare și Big Data. Când spunem digitalizare ne ducem cu gândul la Tehnologia Informației și Comunicațiilor / Informatică

Termenul de Tehnologia Informației și Comunicațiilor (TIC sau în engleză ICT = Information and Communications Technology) se referă la colectarea, prelucrarea, memorarea și transmiterea informației electronice, în formă digitală, cu ajutorul computerului.

Digitalizarea reprezintă folosirea tehnologiei de stocare și procesare, căutare și regăsire a informațiilor între utilizatorii on-line.

Sistemul informational contabil este format dintr-un ansamblu de elemente interdependente, orientate spre culegerea, stocarea, prelucrarea, analiza și transmiterea informațiilor privind stocarea și mișcarea patrimoniului.

Apariția și evoluția digitalizării în domeniul contabil

Profesia contabilă se desfășoară într-o zonă în care 97% dintre activități sunt pretabile digitalizării, fiind nevoie de adaptare la noua realitate și de reconfigurarea activității contabilului.

De-a lungul timpului contabilitatea a suportat modificări produse de tehnologie, astfel programele informatice devenind parte din profesia contabilă, iar profesionistul fiind obligat să se perfecționeze continuu, învățând să-și dezvolte o gândire analitică și să interpreteze datele furnizate de soft-uri.

Digitalizarea este percepută ca fiind un fenomen profund, cu puternice implicații în toate domeniile. Cert este faptul că, de mai mulți ani digitalizarea face parte din viața noastră cotidiană și are o evoluție extrem de rapidă. Dacă primele computere au apărut în 1952 care puteau efectua doar

câteva operații de bază, astăzi vorbim de programe de contabilitate ca “QuickBooks”. International Business Machines – IBM, au fost cei care au lansat primele computere, iar contabilii s-au numărat printre primele categorii de profesioniști care le-au utilizat.

Putem spune că digitalizarea e un „steroid” al schimbărilor întrucât potențează, amplifică, supraîncarcă ceilalți factori ai dezvoltării.

Sisteme DECE.

Având în vedere faptul că suntem în era digitalizării, considerăm că este imperios necesară o îmbunătățire a procesului de predare – învățare – evaluare prin introducerea metodei digitalizate deoarece, s-a demonstrat că pe lângă utilizarea programelor de contabilitate, eficientizarea unei afaceri este dată de utilizarea cele patru categorii de sisteme “DECE” .

1. *Digital Technology Advancements* – acest sistem este accesibil, raportarea datelor se face în mod real, permite recuperarea de date și se caracterizează printr-o dezvoltare continuă.
2. *E-Business* – acest sistem permite ca informațiile să fie distribuite printr-un singur punct de acces cu un nivel de securitate ridicat.
3. *Cloud – Computing* – se referă la crearea de platforme care au rolul de a facilita accesul la informații de oriunde și în orice moment, cu ajutorul dispozitivelor mobile
4. *Enterprise Resource Planning (ERP)* – acest sistem software este folosit de companiile mari, deoarece au rolul de a interconecta departamentele dintr-o organizație, astfel facilitând accesul la informațiile companiei.

Principalele programe de contabilitate folosite în România de către profesioniștii contabili sunt: SAGA, Win MENTOR, CIEL, Facturis, NEXUS, Smart Bill iar la nivel internațional confirm chestionarului aplicat se folosesc alte softuri contabile.

Importanța implementării metodei digitalizate în procesul de predare – învățare – evaluare a disciplinelor de contabilitate.

În contextul pandemiei, domeniul educației a atins cote maxime în utilizarea tehnologiei, fapt ce ne-a convins că în mod general sistemul de educație și formare trebuie adaptat la era digitală iar în mod particular, procesul de învățare din domeniul contabilitate trebuie să fie corelat cu cerințele de pe piața muncii, astfel să se treacă de la învățarea contabilității cu creta pe tablă la învățarea contabilității cu ajutorul programelor contabile.

Cercetarea percepției tinerilor profesioniști privind necesitatea implementării digitalizării în sistemul educațional – profilul contabili

Chestionarul - instrument de identificare a necesității implementării metodei digitalizate

Chestionarul reprezintă instrumentul unic pentru culegerea informațiilor în prospectarea extensivă a pieței care presupune un grad ridicat de reprezentativitate, iar metoda folosită este de anchetă prin sondaj.

În general un chestionar se construiește ținând cont de două obiective principale:

- Maximizarea ponderii persoanelor care acceptă să fie chestionate
- Obținerea de informații relevante pentru cercetare.

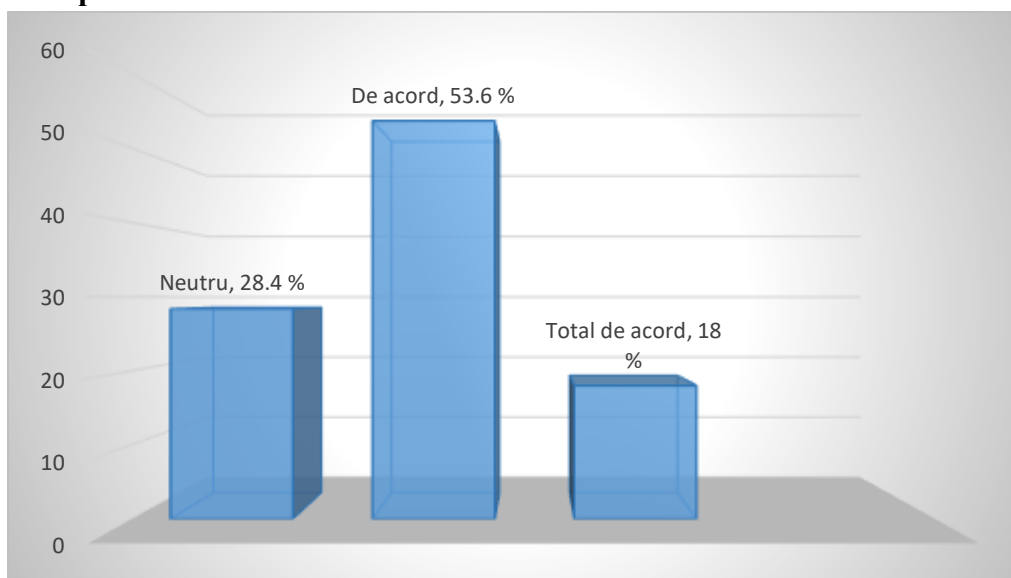
În cazul cercetării noastre, obiectivul principal în aplicarea acestui chestionar este de a *evidenția percepția tinerilor profesioniști privind necesitatea implementării metodei digitalizate din domeniul – contabilitate în sistemul de educație.*

Chestionarul cuprinde 22 de întrebări și a fost distribuit unui număr de 582 persoane din următoarele categorii: studenți și elevi din domeniul economic, profesori economiști și agenți economici.

În continuare relatăm aspectele ce au fost supuse analizei în vederea atingerii obiectivului propus.

Întrebările studiului sunt:

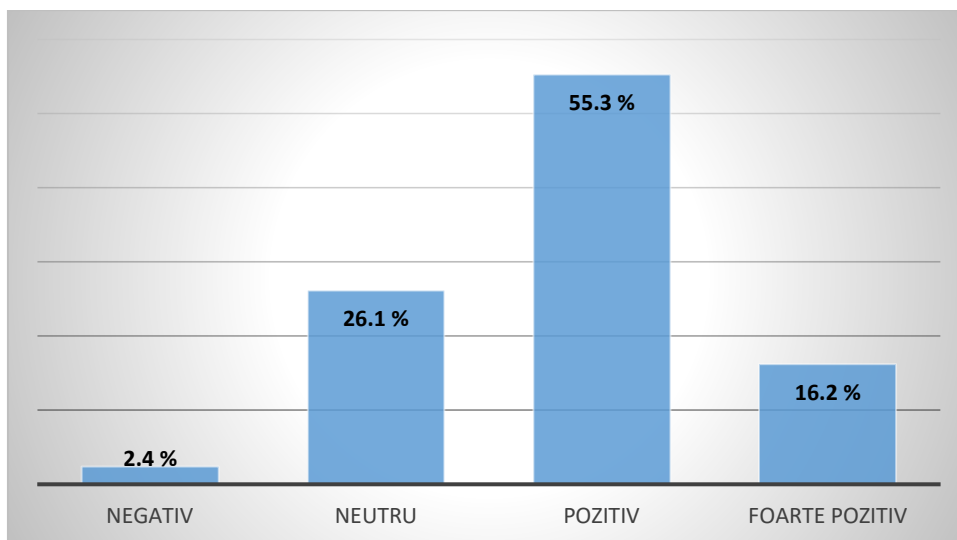
✓ **Considerați că educația în domeniul contabilității ar trebui să sufere o serie de modificări astfel încât să răspundă schimbărilor care au loc în actualul context al domeniului IT?**

Sursa: Elaborare proprie pe baza răspunsurilor din chestiona

Peste 70% dintre cei intervievați consideră că educația în domeniul contabilității trebuie să sufere o serie de modificări astfel încât să răspundă schimbărilor care au loc în contextul actual al domeniului IT. (53,6% sunt de acord și 18% sunt total de acord cu aceasta).

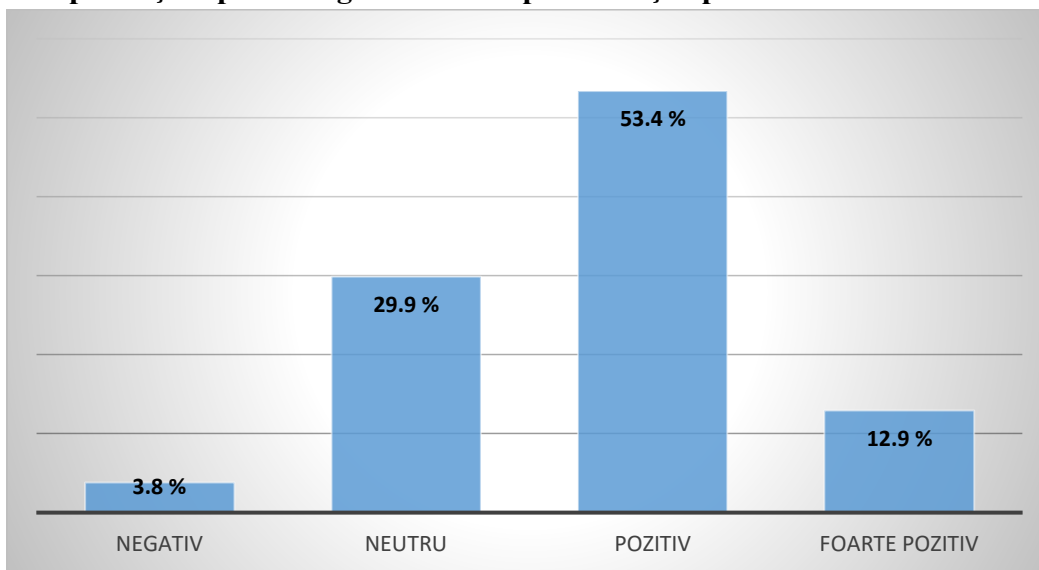
✓ **Cum apreciați implementarea noilor tehnologii informaționale în cadrul sistemului educațional din domeniul contabil?**

Sursa: Elaborare proprie pe baza răspunsurilor din chestiona

Peste 70 % dintre respondenți apreciază pozitiv și foarte pozitiv implementarea noilor tehnologii informaționale în cadrul sistemului educațional din domeniul contabil (55,3% răspund pozitiv și 16,2% foarte pozitiv cu aceasta)

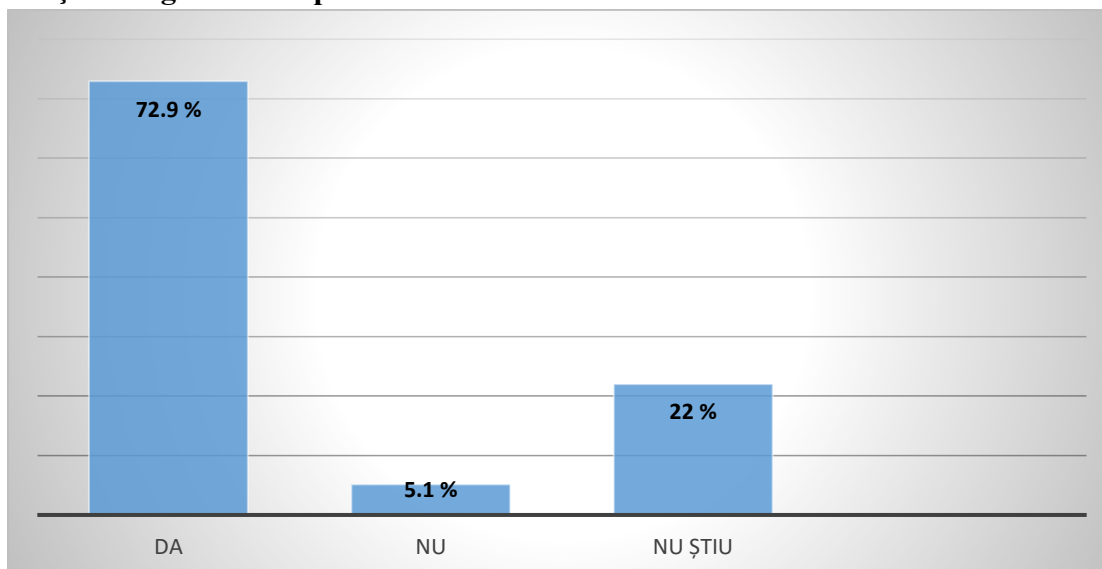
✓ **Cum apreciați impactul digitalizării asupra evoluției profesiei contabile din România?**

Sursa: Elaborare proprie pe baza răspunsurilor din chestiona

Într-un procent de 66,3% din respondenți apreciază pozitiv impactul digitalizării asupra evoluției profesiei contabile din România, în timp ce aproximativ 30% au o atitudine neutră cu privire la acest aspect.

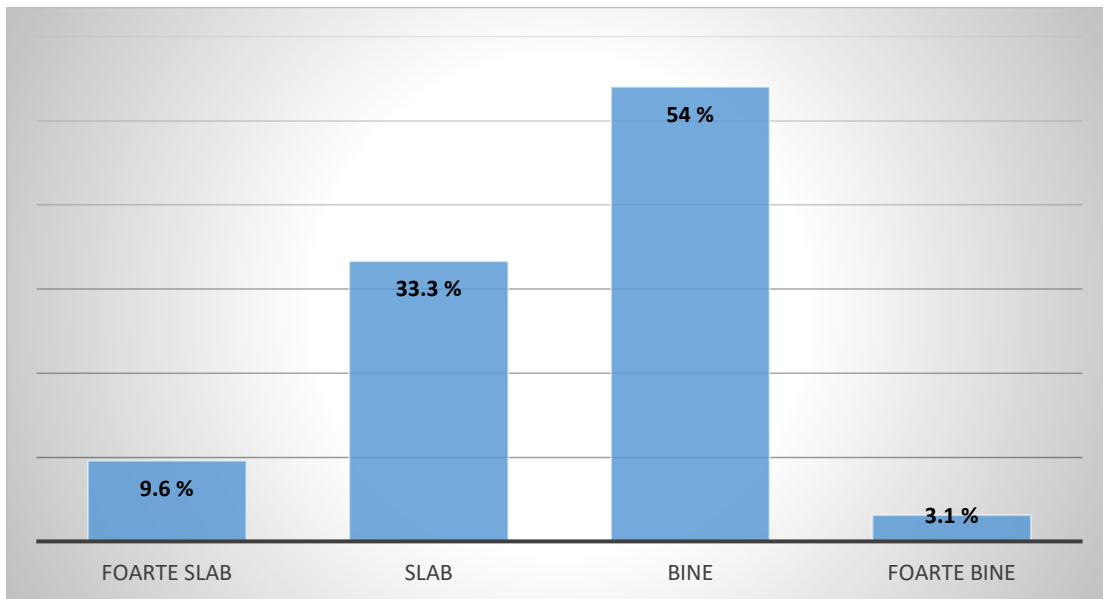
✓ **Considerați ca fiind recomandată conectarea sistemului educațional în domeniul contabilității cu digitalizarea profesiei contabile?**

Sursa: Elaborare proprie pe baza răspunsurilor din chestiona

Aproximativ 73 % dintre respondenți consideră ca fiind un lucru bun conectarea sistemului educațional în domeniul contabilității cu digitalizarea profesiei contabile.

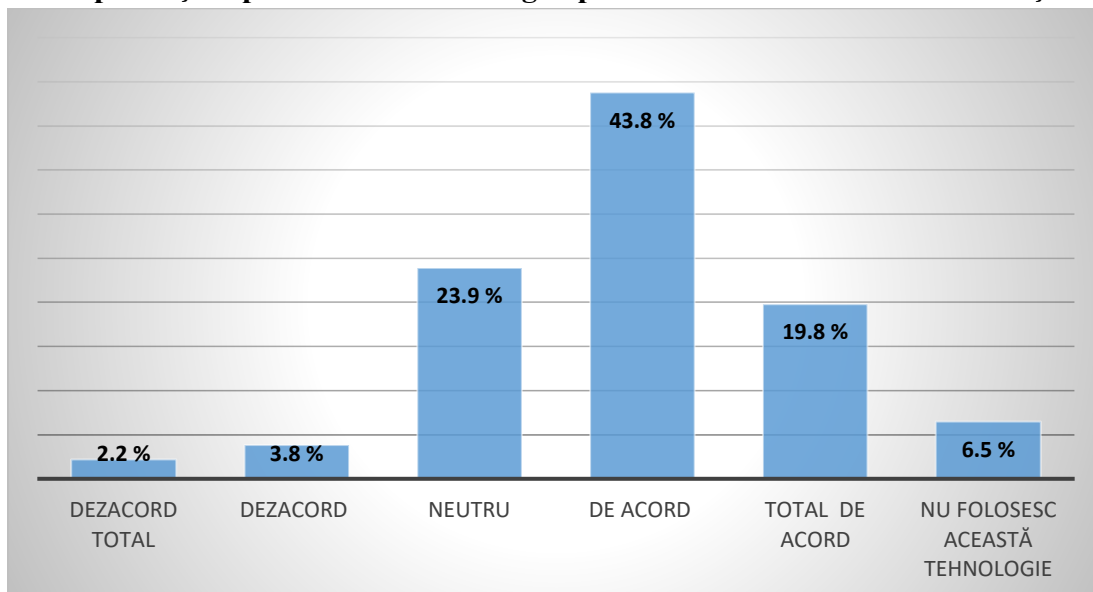
✓ **Cum apreciați că răspunde sistemul de educație la provocările și oportunitățile generate de revoluția digitală?**

Sursa: Elaborare proprie pe baza răspunsurilor din chestiona

Putem observa faptul că aproximativ jumătate din respondenți apreciază că sistemul de educație nu răspunde la provocările generate de revoluția digitală. (9,6 % foarte slab și 33,3% slab), iar cealaltă jumătate (studenții), consideră că sistemul de educație răspunde bine la revoluția digitală.

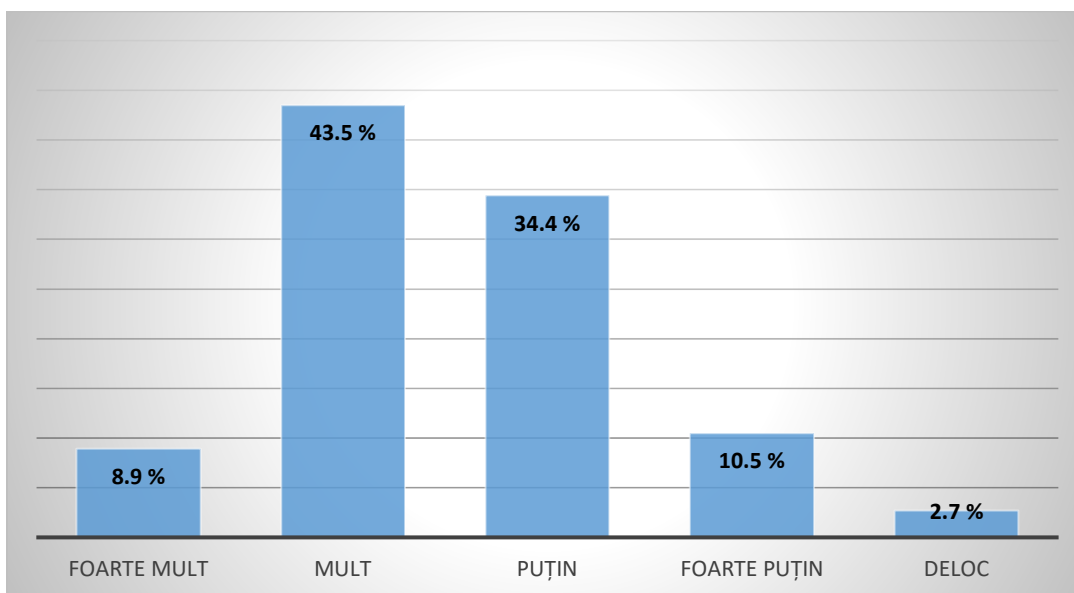
✓ **Cum apreciați implementarea tehnologiei platformelor în sistemul de educație**

Sursa: Elaborare proprie pe baza răspunsurilor din chestiona

Peste 60 % dintre cei chestionați sunt de acord cu implementarea tehnologiei platformelor în sistemul de educație (23,9% sunt de acord iar 19,8 % sunt total de acord cu aceasta). Aproximativ 30 % declară a fi neutri și că nu folosesc tehnologii informatice iar un procent foarte redus, de numai 6 % nu ar fi de acord cu implementarea tehnologiei platformelor în sistemul de educație.

✓ **În viziunea dumneavoastră, sistemul de educație în domeniul contabil răspunde cerințelor profesionale astfel încât să faciliteze inserția pe piața muncii a tinerilor absolvenți în domeniu?**

Sursa: Elaborare proprie pe baza răspunsurilor din chestiona

Aproximativ jumătate din respondenți 47,6% consideră că sistemul de educație din domeniul contabil nu răspunde cerințelor profesionale astfel încât să faciliteze inserția pe piața muncii a absolvenților.

Facilitarea inserției pe piața muncii în domeniul contabil al absolvenților

Calitatea educației este definită ca un set de caracteristici ale unui program de studiu și ale furnizorului acestuia, care satisface așteptările beneficiarilor, precum și standardele de calitate. Cu alte cuvinte, în conformitate cu noua abordare, calitatea este direct legată de rezultatele învățării (nivelul de cunoștințe, competențe și aptitudini generice, valori, convingeri, atitudini). În sistemul de educație sunt practici care *perpetuează discrepanțele* specifice dintre calificarea profesională studiată în preuniversitar și cerințele locului de muncă, deasemenea, există bune practici bazate pe dialogul dintre universități și mediul de afaceri prin care *discrepanțele sunt eliminate*.

Discrepanțele rezultă, fie din *supra-calificarea* sau *supra-specializarea* absolventului (piața muncii nu are nevoie de astfel de specialiști), fie în *pregătirea insuficientă* a absolventului (absolvenții nu pot interacționa cu specialiștii de pe piața muncii pentru realizarea sarcinilor de la locul de muncă).

“Schimbările în natura cererii de calificări sunt adesea dictate de constrângerile pieței muncii sau de presiunea pieței.”

În general, putem aprecia faptul că, programa școlară este prea puțin legată activ de planificarea forței de muncă pe termen mediu sau lung. Pe de altă parte, furnizorii de educație, în special, preuniversitarul ar trebui să fie mai deschis față de nevoile pieței muncii aflate într-o permanent schimbare. Acest lucru presupune:

- Pe de o parte, o mai bună comunicare atât cu angajatorii cât și cu celelalte grupări de interese în procesul de elaborare a noului curriculum și la realizarea programelor de studiu, precum și îmbunătățirea comunicării cu restul societății pentru a face mai bine înțelese reformele ce au loc în învățământ;

- Pentru a spori rolul mediului academic și pentru a dezvolta abilitățile profesionale ale economiștilor absolvenți, este necesar să se coreleze competențele și cerințele cu privire la rezultatele educaționale. În ceea ce privește relevanța subiectelor contabile în formarea profesională a

specialiștilor economici non-contabili, având în vedere interesele concurente ale universităților, studenților și angajatorilor în domeniul educației, am propus o dezbatere în vederea conceperii strategiilor educației contabile în învățământul economic superior din România (Bădicu, Mihaila, 2016).

- Iar pe de altă parte, de schimbarea culturii instituționale a calității în sistemul de educație, astfel ca angajabilitatea absolvenților să devină pentru fiecare membru al comunității academice (cadru didactic, cercetător, student, alumnus, personal administrativ) o problemă-cheie a educației/instruirii. Altfel spus, în noua cultură a calității educației universitare, responsabilitatea pentru inserția absolventului pe piața muncii este o cauză comună a patru actori (universitatea, profesorul, studentul și angajatorul), chemați să interacționeze pentru un obiectiv final comun.

Concluzii.

Contabilitatea și profesia contabilă este într-o continuă schimbare iar profesioniștii contabili pentru a obține, a analiza și prelucra informațiile utilizatorilor interni și externi, trebuie să-și perfecționeze metoda de lucru adecvată tehnologiilor informaționale. Odată cu digitalizarea profesiei contabile și adaptarea profesioniștilor la tehnologie și noi metode de lucru, evident s-au schimbat și cerințele angajatorilor pe piața muncii, astfel considerăm că a fost necesară aplicarea unui chestionar pentru a vedea care este situația actuală și perspectivele în domeniul profesiei contabile.

În studiul de față ne-am propus să aducem în prim-plan viitorul educației în domeniul contabil și importanța pregătirii elevilor în sensul dezvoltării unei gândiri analitice, a inovării și a abordării unor noi metode de învățare a contabilității astfel încât să fie în concordanță cu cerințele angajatorilor, facilitând inserția absolvenților pe piața muncii.

Chestionarul este instrumental de lucru care stă la baza unei metode de cercetare, considerându-se că, un număr cât mai mare de opinii cu privire la un subiect dat atestă relevanța datelor dorite.

This paper received financial support through the project entitled DECIDE - Development through entrepreneurial education and innovative doctoral and postdoctoral research, project code POCU / 380/6/13/125031, project co-financed from the European Social Fund through the Operational Program Human Capital 2014 – 2020.

Referințe bibliografice:

1. Constantinescu R., Dănilă I., *ECDL Utilizarea Computerului Window 7*, Ed. ECDL România, București, 2017, p.7
2. Băcanu G., revista CAPITAL, 2015, <http://www.capital.ro/digitalizarea-un-steroid-al-schimbarilor.html>
3. Gheorghe M., Roșca I. Ioan, *Auditul informației contabile în condițiile utilizării sistemelor informatice*, Teză de doctorat, Academia de Studii Economice, București 2004, p.21
4. Botea, R., Profesia de contabil este cea mai în pericol de a fi înlocuită de digitalizare. Contabilul care se adaptează schimbării va rămâne, în timp ce contabilul care nu ține pasul va ieși din piață, 2018, disponibil la <http://bit.ly/2MR1mwE>
5. Băcanu G., revista CAPITAL, 2015, <http://www.capital.ro/digitalizarea-un-steroid-al-schimbarilor.html>

6. Badicu, G., & Mihaila, S. (2016). Study regarding the relevance of the accounting subjects in the economic vocational training of non-accountant specialists. *The Audit Financiar journal*, 14(140), 897-897.
7. Beneficiarii educației sunt uzual abordați în două categorii distincte: beneficiari direcți (absolvenții programelor/ciclurilor de studii) și indirecti (părinții sau finanțatorii studiilor, între finanțatori numărându-se statul, angajatorii basolvenților, asociațiile profesionale, întreaga societate civilă)
8. În realizarea acestui paragraf, au fost preluate unele pasaje din studiul Implementarea conceptului modern de asigurare a calității în învățământul superior din România realizat de Mihai Korca și publicat în volumul „Creștere economică și convergență”, coordonator Valentin Lazea. București, Editura Mustang, 2008, pp. 76-106.
9. Bevan St. and Cowling M. (2007) *Job Matching in the UK and Europe*. The Work Foundation, Londra;
10. Mihaila, S., & Bădicu, G. (2016). Necesitatea intercorelării mediului universitar cu cel profesional. <http://www.toknowpress.net/ISBN/978-9975-3069-5-9/81-87.pdf>